

РЕШЕНИЕ

№ 4681

гр. София, 20.08.2020 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 33 състав,
в публично заседание на 02.07.2020 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Галин Несторов

при участието на секретаря Антонина Бикова, като разгледа дело номер **8526** по описа за **2018** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производство е по реда на чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ във връзка с чл. 203 и сл. от АПК.

Производството по делото е образувано по искова молба на Н. Г. К., чрез адв. Д. Б., срещу Столична дирекция на вътрешните работи /СДВР/, за заплащане на сума в размер на 1 /един/ лев – частично предявен от общата сума в размер на 100 000 /сто хиляди/ лева, представляваща обезщетение за причинени преки неимуществени вреди, за периода от 13.06. – 15.07.2018 г., вследствие на незаконосъобразни действия на служители на СДВР в посочения период и отделно – такива на дата 05.07.2018г. По повод заявление на процесуалния представител на ищеца с определение от 02.07.2020 г. съдът е допуснал увеличение на иска, като същият следва да се счита като частично предявен в размер на 10 000,00 лв. от общата сума от 100 000,00 лв., представляващ обезщетение за претърпени преки неимуществени вреди за периода от 13 юни до 15 юли 2018 г. – в следствие на незаконосъобразни действия на служители на СДВР извършени на 05.07.2018 г.

В отговор по чл. 131 от ГПК ответникът, чрез юриск. К. аргументира недопустимост на иска, алтернативно неговата неоснователност. По същество се излага, че СДВР не е надлежен ответник, доколкото Главна дирекция „Жандармерия“ е юридическо лице и последното следвало да бъде пасивно легитимирано да отговаря по така заявената искова претенция. Претенцията за нарушаване на граждански права била неоснователна предвид, че правото на достъп до Народното събрание не е абсолютно и безусловно, като счита, че същото може да бъде ограничавано, събрано Правилника

за организацията и дейността на Народното събрание. Сочи още, че не са доказани извършвани фактически действия от полицейските служители, представляващи прилагане на физическа сила в нарушение на ЗМвР. В процесния период по отношение на ищеца не са предприемани принудителни действия, ограничаващи правото му на придвижване. Допълнително сочи, че дори и да са осъществени действия на полицейските служители по недопускане на граждани до сградата на Народното събрание, то те са осъществени в изпълнение на императивна разпоредба на закона. Липсвала и причинна връзка между твърдяните неимуществени вреди и действията на служителите на полицията.

В съдебно заседание ищецът се представлява от адв. М., който моли за уважаване на претенцията в пълен размер. Претендира разносните по делото.

Ответникът – Столична дирекция на вътрешните работи, чрез процесуален представител юр. П. аргументира неоснователност на иска. Претендира юрисконсултско възнаграждение и прави възражение за прекомерност на адвокатския хонорар.

Представителят на Софийска градска прокуратура дава заключение за неоснователност на иска.

За да се произнесе по настоящето производство съдът съобрази следното:

Претенцията се основава на следните обстоятелства на 11.06.2018г. ищецът депозирал „Протест“ в деловодството на Народното събрание, в което заявява, че обявява гладна стачка от 13.06.2018г. В рамките на заявеното всеки ден ищецът се е придвижвал до сградата на Народното събрание, където заставал с два плаката с ясно написани искания. В реакция на последното били разположени сили на жандармерията пред служебния вход на парламента с цел да не бъде допускан ищеца до входа му. Недопускането се осъществявало чрез фактически действия – плътен кордон. Твърди се, че по този начин било нарушено правото му на придвижване. В същото време пред входа на Народното събрание свободно преминавали граждани, туристи и др.

На 05.07.2018г. от ищеца и подкрепящи го граждани била осъществена блокада на прохода от едната страна на Народното събрание. След час от осъществяването на блокадата, полицейските сили започнали да изтикват протестиращите. В рамките на отстраняването на последните ищецът бил бутан и блъскан по полицаите. Предвид, че 23 дена по рано бил обявил гладна стачка и реално гладувал ищецът бил физически изтощен. При опит да се изправи от инвалиден стол на който седял, ищецът бил хванат за ръцете и блъснат надолу. От упражненото му насилие паднал на земята, което предизвикало да бъде изнесен от медицински екип. Ръцете на ищецът били охлужени, същият бил зашеметен и унижен от използваната физическа сила срещу него от полицейските органи. Упражненото насилие срещу него счита за такова без основание.

За изясняване на релевантните за делото обстоятелства са приети гласни доказателства, посредством разпит на свидетелите З. Т. А., В. Н. М. и К. Н. Ч., чиито показания ще бъдат обсъдени по-долу в изложението. Съдът цени показанията на свидетелите в тяхната взаимовръзка и обусловеност, и доколкото показанията се основават на лични възприятия и непосредствени впечатления.

Прието по делото са съдебни решения на ВАС, АССГ, СГС, СРС, постановления на прокурор от Софийска районна прокуратура.

Прието по делото е писмо, изх. № 764р-1349/19.02.2019 г. от началник на ОСПСОВОР – СДВР, писмо рег. № 513000-22281/30.04.2019 г. от зам. директора на СДВР, писмо,

рег. № 513000-55323/29.10.2019 г. от началник О.-СДВР, писмо, рег. № 464000-793/29.10.2019 г. на началник на ОСПСОВОР – СДВР.

При така установената фактическа обстановка, съдът прави следните правни изводи: Предявени са кумулативно съединени иски по чл. 204, ал. 4, във вр. с ал. 1 от АПК, за заплащане на обезщетение за претърпени неимуществени вреди, следствие на незаконосъобразно действие на служители от администрацията на ответника.

По възражението за недопустимост на иска.

Претенцията е за обезвреда на имуществени и неимуществени вреди причинени от незаконосъобразно бездействие. С оглед разпоредбата на чл. 204, ал. 4 от АПК във връзка с чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ претенцията е допустима, тъй като наличието на противоправно действие (бездействие) се установяван в производството по обезщетение. В този смисъл и определение № 12740/22.10.2018 г. по адм. д. № 12558/2018 г. на ВАС.

Пасивната процесуална легитимация на ответника се определя към момента на предявяване на исковата претенция и от обстоятелствената част на иска. Твърденията на ищеца са, че е налице неправомерно действие от служители на СДВР, а именно ограничаване правото му на предвижване и прекомерна употреба на физическа сила на 05.07.2018 г. Следователно, искът е допустим предвид изрично определения ответник в исковата молба и допълнението към нея от 06.02.2019 г., а в случай, че се установи, че деянието (действие или бездействие) не е осъществено от служители на ответника, то искът ще бъде неоснователен.

Съгласно разпоредбата на чл. 203 от АПК гражданите и юридическите лица могат да предявят иски за обезщетение за вреди, причинени от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица. Съгласно чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ, държавата и общините отговарят за вредите, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност; а според чл. 4 ЗОДОВ, държавата и общините дължат обезщетение за всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането, независимо от това, дали са причинени виновно от длъжностното лице. Т.е. фактическият състав на ангажирането на отговорността на държавата и общините за вреди съдържа няколко елемента, а именно: незаконосъобразен акт, действие или бездействие на орган или длъжностно лице на държавата, актът, действието или бездействието да са извършени при или по повод изпълнение на административна дейност, да са отменени по съответния ред; от тях да е настъпила вреда, както и най-накрая да е налице причинна връзка между постановения незаконосъобразен акт, действие или бездействие и настъпилия вредоносен резултат. При липса на някой от елементите на посочения фактически състав не може да се реализира отговорността на държавата по посочения ред.

Казано бе по-горе, че претенцията се извежда от незаконосъобразни действия на служителите на ответника – пречене (недопускане) да упражнява права и неправомерна употреба на физическа сила.

Един акт, resp. действие или бездействие са незаконни, когато противоречат на закона или на друг нормативен акт или когато не са предвидени в него, т. е. при липса на законово основание. Чл. 203 от АПК и чл. 1 от ЗОДОВ употребяват термините "актове", "действия" и "бездействия", за които легално определение няма в цитираните закони. Под "действие" следва да се разбира всяко такова поведение,

което не се основават на административен акт или на закона, и е различно от административен акт.

Спор по фактите няма, от приетите по делото гласни доказателства се установява изложената от ищеца фактическа обстановка. Според св. А., М. и Ч., ищецът не е бил допускан до сградата на Народното събрание. Според св. М. ищецът е искал да предостави данни за корупционни практики в ИА „Автомобилна администрация“ и да изкаже мнение. Според свидетеля К. бил спиран с мотив, че протестирал. Същото се установява и от сведенията, дадени от св. Ч.. Установява се още, че на 05.07.2018 г. К. е бил бутан, като е един момент е бил бутнат заедно с инвалидната количка на която стоял. Същите са и сведенията на св. М. и св. Ч., имало е кордон от полицаи около Народното събрание, които в един момент започнали да изблъскват протестиращите, сред които е бил и К. в инвалидна количка поради влошеното му състояние. Св. М. твърди, че К. е бил блъскан, удрян и хващан за ръцете. Свидетелите са категорични, че следствие избутването К. е паднал от количката. Тези факти не се оспорват и не се правят доказателствени искания в тази посока от ответника по делото.

Съдът приема, че са налице незаконосъобразни действия, изразяващи се в ограничаване предвижването на ищеца, по – конкретно до сградата на Народното събрание и употреба на прекомерна сила в нарушение на чл. 85, ал. 1 от ЗМвР. Безспорно е, че правото на свобода на придвижване чл. 35, ал. 1 от КРБ и по чл. 5, пар. 1 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи, като основно човешко право може да бъде ограничено в изключителни случаи. Ограничаването става с акт, административен или съдебен, какъвто по делото не е налице, а и не се твърди да е издаван. Следователно налице са действия, които не се основават на административен акт или на закона. В случая липсва каквото и да е разумно обяснение, както в доказателствата по делото, така и в становището по иска, за причината за ограничаване правата на Н. К.. Ето защо настоящият състав приема, че е осъществен този елемент от фактическия състав на отговорността по ЗОДОВ.

По отношение на състава по чл. 85, ал. 1 от З.Мв.Р., във връзка с употребата на физическа сила срещу К. на 05.07.2018 г. съдът съобрази следното: казано по-горе бе, че по делото се установява (свидетелските показания) полицейските служители да са бутали К., като в един момент са бутнали последният ведно с инвалидната количка на която седял. Последните обусловили необходимост от оказване на лекарска помощ на ищеца, който бил с високо кръвно налягане, като според св. М. получил голяма рана.

Това са действия по използването на физическа сила на полицейски служител, която дейност по характера си е административна, така че е в обхвата на чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ. Както се посочи чл. 204, ал. 4 от АПК съдът е овластен преюдициално да се произнесе законосъобразни ли са или не увредилите ищеца действия на полицейските служители при инцидента на 05.07.2018 г. При тази проверка съдебният състав намира действията им за незаконосъобразни. Същите противоречат на императивните нормативни изисквания за употребата на физическа сила от полицейските органи при изпълнение на служебните им задължения. Такава употреба е допустима в изрично посочените в приложимите към датата на инцидента чл. 85 и чл. 86 от ЗМвР от 2006 г. случаи, към които спорният инцидент не може да се причисли. Фактите по делото сочат, че полицейските служители са бутали ищеца, вкл. в инвалидната количка. В случая се касае за лице, в инвалидна количка, прекарало 23 дни в гладна стачка и непредставляващо заплаха за служителите. Употребената физическа сила е била прекомерна и непропорционална. Не се установи използваната физическа сила

от полицейски служители по отношение на ищеца да е била абсолютно необходима по см. на чл. 85 от ЗМвР. В противоречие с чл. 86, ал. 2 ЗМвР, използвайки физическа сила спрямо ищеца, органите на реда не са взели предвид конкретната обстановка, характера на нарушението на обществения ред и личността на правонарушителя. Вярно е, че след като е паднал, служителите са съдействали за оказване на медицинска помощ (св. А.). Последното обаче не променя обстоятелството, че действията по използването на физическа сила спрямо ищеца не съответстват на императивните изисквания за допустимостта им, съгласно чл. 85 и 86 от ЗМвР и нарушават забраната по чл. 45, ал. 1 ЗЗД. Същите представляват непозволено от закона увреждане като не се основават на закона и административни актове по приложението му.

Относно авторството на действията: Безспорно е, че същите са осъществени от полицейски служители. Основният спор се свежда до разрешаването на въпроса към коя структура на МВР принадлежат. Ответникът /СДВР/ твърди, че това не са негови служители, а такива от Дирекция „Жандармерия“, създадена към ГД „Национална полиция“, като последната е ЮЛ и следва претенцията да е насочена към нея, като се основава на разпоредби от Правилника за устройство и дейността на МВР, според които органът осъществяващ дейности по поддържане и опазване на обществения ред не е СДВР.

Съгласно чл. 205, ал. 1 от АПК искът за обезщетение се предявява срещу юридическото лице, представявано от органа, от чийто незаконосъобразен акт, действие или бездействие са причинени вредите.

Съдът намира, че така направеното възражение е неоснователно.

Съгласно чл. 154, ал. 1 от ГПК, приложим в настоящото исково производство всяка страна е длъжна да установи фактите, на които основава своите искания или възражения. Макари и отрицателно по същество, възражението за липса на пасивна процесуална легитимация, в конкретния случай следва да бъде доказано с други положителни за ответника доказателства. Такова би било например – заповед за възлагане на охраната на Народното събрание на Дирекция „Жандармерия“. Съдът в рамките на настоящото съдебно производство многократно е указвал и задължавал ответника СДВР да представи такава заповед. Последният не се е възползвал от така предоставената възможност като в случая е представил поредица от писма (рег. № 513000-22281/30.04.2019 г.; рег. № 513000-55323/29.10.2019 г.; рег. № 464000-793/29.10.2019 г.). Тези писма обаче не представляват доказателства за процеса, доколкото същите съдържат единствено твърдения, ползващи ответника. Нещо повече, в писмо изх. № 764р-1349/19.02.2019 г. от началник на ОСПСОВОР – СДВР е заявено, че за периода 13.06.2018 г. – 15.07.2018 г. служители на Отдел „Специализирани полицейски сили за опазване и възстановяване на обществения ред“ – СДВР са участвали в обезпечаването на обществения ред, във връзка с провеждането на множество мероприятия пред сградата на народното събрание извън зоната за сигурност.

От друга страна от свидетелските показания се установява, че К. и сподвижниците му са били държани извън периметъра на зоната за сигурност. Според св. М. през процесния период Народното събрание е било оградено с ленти и ограничителни бариери в рамките на зоната за сигурност. Ищецът многократно е искал да му покажат заповед, въз основа на която му се е налагало това ограничение, предвид на това, че други граждани са минавали през загражденията. Според св. Ч. полицаите били

разположени в кордон на задния вход на Народното събрание, където започва градинката.

Предвид писмо, изх. № 764р-1349/19.02.2019 г. и показанията на св. М. и Ч., съдът приема, че действията са се развивали извън зоната за сигурност, където охраната на обществения ред се е осъществявала от служителите на СДВР – СПСОВОР. Ето защо, съдът приема, че надлежен ответник е именно СДВР, съгласно чл. 205, ал. 1 от АПК във вр. с чл. 37, ал. 2 от ЗМвР.

Фактическият състав на ангажирането на отговорността на държавата и общините за вреди освен незаконосъобразен акт, действие или бездействие на орган или длъжностно лице на държавата, извършени при или по повод изпълнение на административна дейност, които да са отменени по съответния ред изисква също от тях да е настъпила вреда, както и най - накрая да е налице пряка и непосредствена причинно - следствена връзка между постановения незаконосъобразен акт, действие или бездействие и настъпилия вредоносен резултат. В конкретния случай, претендираните като претърпени неимуществени вреди, представляващи изпитани физически страдания, психически дискомфорт и неудобство, чувство на унижение и срам следва да бъдат доказани - както действителното им настъпване, така и претендираният им размер, равняващ се на парично обезщетение от 10 000 лева частично от 100000 лева, а също така – следва ищецът да докаже и пряката и непосредствена причинно - следствена връзка между издаването на незаконосъобразния административен акт и настъпването на вредите.

От значение, доколкото твърдените вреди са неимуществени и са свързани със субективното възприятие на ищеца е дали у същия се е породило твърдяното състояние на сериозно безпокойство и тревожност. От ангажираните гласни доказателства безспорно се установи, че ищецът е изживял стрес и свързаните с това негативни изживявания. Ето защо, съдът намира за установен факта на тези вреди и пряката причинно-следствена връзка между настъпването им и незаконосъобразните действия на служителите на СДВР. С оглед пълнота на изложението следва да се посочи, че болестните състояния (псориазис, физическа слабост, тромбофлебит и др.) се доказват с надлежна медицинска документация, каквато по делото не е представена. Извън което съдът счита, че същите болестни състояния предхождат процения период (псориазис и тромбофлебит) и нямат пряка и непосредствена връзка с действията на служителите на ответника (физическа слабост, доколкото последната е от гладната стачка).

Обезщетенията за неимуществени вреди се присъждат за конкретно претърпени физически и психически болки, страдания и неудобства, които са пряка и непосредствена последица в случая от незаконосъобразните действия на служителите на ответника. На обезщетяване подлежат вътрешните, душевни състояния тогава, когато справедливостта налага същите да бъдат възмездени, какъвто е настоящия случай.

Съгласно чл. 52 от ЗЗД, обезщетение за неимуществени вреди се определя от съда по справедливост. Понятието “справедливост” не е

абстрактно понятие, а е свързано с преценка на редица конкретни, обективно съществуващи обстоятелства, имащи значение за правилното определяне на размера на обезщетението. Законът е категоричен, че размерът на обезщетението за неимуществени вреди се формира по справедливост по реда на чл. 52 от ЗЗД единствено от степента и характера на преживените болки и страдания от ищеца. Макар посочените вреди да нямат паричен еквивалент, съдът приема, че претендираната от ищеца сума от 10 000 лв. е прекомерно завишена. Справедливият размер на обезвредата следва да почива на обективни критерии и да бъде адекватен от претърпените вреди. Обезщетението трябва да е съразмерно с вредите и да отговаря както на конкретните данни по делото, така и на обществените представи за справедливост. В съдебното производство по присъждане на обезщетение посочените неимуществени вреди следва да намерят материален израз, който законът в нормата на чл. 52 ЗЗД определя „по справедливост“, макар неимуществените вреди да нямат стойностно изражение и да не подлежат на аритметично изчисляване. Изхождайки от характера на претърпените вреди, трайността на търпението им, доказаните душевни страдания и общото му психическо състояние както и стандарта на живот в Р. България, който е доста под средно-европейският, като следствие от търпени морални вреди, съдът намира, че справедливия размер на дължимото обезщетение за неимуществени вреди възлиза на 1 000 лв. по смисъла на чл. 52 от ЗЗД, във вр. чл. 4 от ЗОДОВ, за причиненото състояние на безпокойство, притеснение, унижение и огорчение. Исковата претенция до пълния предявен размер следва да се отхвърли. Присъдената сума е съобразена с практиката на ВАС по сходен характер дела.

При така установените факти, съдът прави извод за осъществен фактически състав на отговорността по чл. 203 от АПК, във връзка с чл. 1 ЗОДОВ, като приема, че са налице незаконосъобразни действия, реално увреждане на ищеца и пряка причинна връзка между увреждането и действията; поради което и при условията на чл. 52 ЗЗД съдът следва да овъзмезди по справедливост неимуществените вреди на ищеца.

Относно разноските:

Съгласно чл. 10, ал. 3 от ЗОДОВ, ако искът бъде уважен изцяло или частично, съдът осъжда ответника да заплати разноските по производството, както и да заплати на ищеца внесената държавна такса. Съдът осъжда ответника да заплати на ищеца и възнаграждение за един адвокат, ако е имал такъв, съразмерно с уважената част от иска. В случая разноските възлизат на 10 лв. представляващи д.т.. които с оглед посочената разпоредба се дължат на ищеца в пълен размер дори и при частично уважаване на исковата претенция. Единствено адвокатското възнаграждение се дължи съобразно уважената част от иска. Процесуалният представител на ответника е направил възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение. При така предявения общ размер на материалния интерес от 10 000 лв. минималният размер на

адвокатското възнаграждение, определен съгласно чл. 8, ал. 1, т. 3 от Наредба № 1/09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения е в размер на 580 лева. Адвокатското представителство е по реда на чл. 38, ал. 2 във вр. с ал. 1 от ЗА. Уважената част от исковата претенция е в размер на 1000 лв. Следователно размера на адвокатското възнаграждение, което се явява съразмерно на уважената част е 58 лева. С оглед изхода на делото на ищеца, на основание чл. 10, ал. 3 от ЗОДОВ следва да бъдат присъдени разходи в размер на 10 лв. д.т. и 58 лв. адвокатско възнаграждение съобразно уважената част от исковата претенция или общо в размер на 68 лв.

По направеното искане на процесуалния представител на ответника за присъждане на юрисконсултско възнаграждение съдът намира следното:

Съгласно разпоредбата на чл. 10, ал. 2 от ЗОДОВ, която се явява специална по отношение на чл. 78, ал. 3 от ГПК, ответникът по иска има право на разноски, но само в случай, че искът бъде отхвърлен изцяло, не и когато същият е отхвърлен частично. В производството по ЗОДОВ ищецът не дължи на ответника заплащане на юрисконсултско възнаграждение. Разпоредбите на чл. 10, ал. 2 и ал. 3 от ЗОДОВ, тълкувани в тяхната взаимовръзка, се явяват специални по отношение на общите разпоредби на чл. 78, ал. 3 и 8 от ГПК, във връзка с чл. 144 от АПК и чл. 143 от АПК и ги дерогират.

С оглед на изложените мотиви и на основание чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ, Административен съд София – град

РЕШИ:

ОСЪЖДА Столична дирекция на вътрешните работи /СДВР/ да заплати на Н. Г. К. на основание чл.1 от ЗОДОВ обезщетение за причинените му неимуществени вреди в размер на 1000 (хиляди) лева, като ОТХВЪРЛЯ иска до пълния предявен размер от 10 000 лв., предявен като частичен от 100 000 лева. ОСЪЖДА Столична дирекция на вътрешните работи /СДВР/ да заплати на Н. Г. К., ЕГН [ЕГН], от [населено място], на осн. чл. 10, ал. 3 от ЗОДОВ, сумата от 68 /шестдесет и осем/ лева, представляващи разноски по делото.

Решението, подлежи на касационно обжалване в 14-дневен срок от деня на съобщаването му, чрез Административен съд София-град, пред Върховен административен съд.

Препис от решението, на основание чл. 138 от АПК, да се изпрати на страните.

СЪДИЯ: